

aan DB
van Erik Bruinsma

onderwerp Jaarlijkse verantwoording BSN toegangen
datum 16 april 2024

Totaaloverzicht BSN toegangen CBS

Het CBS wil toegang tot BSN tot het minimum beperken. In Q1 2022 zijn door de divisies EBN, SER en DRI verbeterplannen ingediend om de komende jaren te komen tot een gecontroleerde en verantwoorde reductie. De voortgang van deze reductie wordt jaarlijks aan het DB terug gekoppeld door middel van deze jaarlijkse rapportage. Dit betreft de voortgangsrapportage 2024.

In verband met de uniformiteit is de telling op procesniveau. Revisies en verbetertrajecten vinden per proces plaats, waardoor het eenvoudiger is om het aantal toegangen te monitoren per proces dan het aantal personen. Dat betekent dat, met name voor SER, personen meerdere keren geteld worden (een medewerker die verantwoordelijk is voor meerdere processen wordt meerdere keren geteld). Om die reden is tussen haakjes ook het aantal personen in onderstaande cijfers neergezet indien relevant.

Het aantal BSN toegangen is gedaald van 858 toegangen in september 2021 en 704 in 2023 naar 491 in 2024.

Tabel 1. Aantal BSN toegangen per divisie naar reden benodigde toegang

Reden BSN toegang	DRI	SER	EBN	BIM	Totaal
Standaard toegang					
1. Noodzakelijk voor de bedrijfsvoering eigen personeel	0	0	0	102	102
2. Noodzakelijk voor het vervolg van het statistisch proces (zoals verrinnen)	0	56	43	0	99
Tijdelijke toegang					
3. In afwachting van een verbetertraject of revisie	0	153	80	2	235
4. Alternatieven zijn technisch niet mogelijk of de inspanningen zijn niet proportioneel.	20	35	0	0	55
Totaal september 2021	91	172 (p)	595	?	-
Totaal eind 2022/ begin 2023	27	360 (166 p)	296	21	704
Totaal 2024	20	244 (149p)	123	104	491

Reductie DRI

Bij DRI heeft het aanpassen en opschonen van de rechten al tot een flinke reductie geleid afgelopen jaren. De toegangen die er nu nog zijn betreffen voornamelijk functioneel beheerders en twee statistieken waarbij BSN toegang noodzakelijk is voor het verwerken van de gegevens, namelijk bij

de doodsoorzakenstatistiek en het project Kwaliteit Basisregistratie. Verder is er een toegang bijgekomen doordat er een extra functioneel beheerder bij DSC is gekomen. Verder wil DRI zich vooral richten op verprinnen in plaats van verder afschermen aan de poort.

Reductie SER

Bij SER is de dataverwerking decentraal georganiseerd waarbij ieder team verantwoordelijk is voor één of meerdere statistische thema's en alleen voor deze thema's de ruwe databestanden ontvangt van bronhouders. Veel teams binnen SER hebben daarom toegang tot bestanden met BSN. Er is hier doorgaans geen snelle reductie mogelijk door aanpassingen van autorisaties, de reductie zal plaats moeten vinden door aanpassingen in het productieproces zelf, maar er zal altijd een minimum aantal personen toegang tot BSN nodig hebben voor kwaliteitscontrole aan de poort (reden 2: noodzakelijk voor het verdere statistisch proces). Bij nieuwe statistieken (en dataleveringen) komen er dus ook toegangen bij. Daarnaast is SER/CBS zelf ook registerhouder van de doodsoorzaken.

Het totale aantal BSN-toegangen bij SER op procesniveau is sinds eind 2022 afgenomen van 360 tot 244. Dat is een reductie van ruim 35%, vooral door verbetertrajecten en revisies. De netto reductie is nog getemperd doordat op een aantal plekken nieuwe medewerkers bij één of meerdere processen BSN-toegang hebben verkregen. Verder is ook het moment van de inventarisatie soms bepalend voor het beeld. Zo is er bijvoorbeeld bij de Integrale Inkomens- en Vermogensstatistiek (IIVS) bij SAL ten tijde van de meting een tijdelijke piek (2 maanden) in het aantal BSN-toegangen. Tenslotte zijn de mitigerende maatregelen gericht op het voorkomen en terugbrengen van het aantal SPOK's (medewerkers als single point of knowledge) binnen de divisie SER. Hierdoor neemt het aantal BSN toegangen weer toe.

Reductie EBN

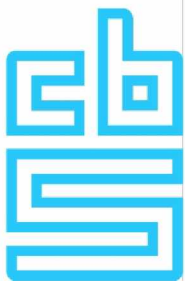
Er is binnen EBN beter zicht op het aantal personen dat toegang had tot BSN binnen ERB. Dat had te maken met de ODBC-koppelingen op de EHO waardoor nu blijkt dat het aantal BSN toegangen in 2022 te hoog was ingeschat. Het aantal toegangen bedroeg in totaal 174 in plaats van 288.

Het totale aantal BSN-toegangen bij EBN is sinds eind 2022 afgenomen van 174 tot 123. Dat is een reductie van bijna 30%, als gevolg van doorgevoerde verbetertrajecten. Met het nemen van de in 2024 voorgenomen reductiemaatregelen zit EBN voorlopig aan het maximaal te behalen resultaat. Pas na volledige realisatie van de herbouw van het ABR kan nog een laatste, beperkte reductie worden behaald.

Net als in 2022 lag de focus hiervoor bij ERB in 2023 op het waar mogelijk nog verder beperken van het verstrekken van privacygevoelige gegevens aan de (interne) klanten. ERB heeft de toegang tot de Eenhedenomgeving (EHO) waar mogelijk nog verder BSN-vrij gemaakt. Bij ERB zit de mogelijk verdere reductie van BSN-toegangen vooral in aanpassingen in het proces van toegangsverschaffing via het ABR. Het ABR kan pas BSN-vrij gemaakt worden bij een grootschalig herontwerp, wat in de komende jaren wordt gerealiseerd. De beperking van toegang tot BSN-nummers voor de medewerkers van ERB zelf wordt ook meegenomen in het ontwerp van een nieuw ABR.

De toegangen voor zowel EBD als EOC zijn in 2023 gereduceerd tot 0 toegangen.

Verder kent EBN nog een specifiek situatie met relatief veel BSN-toegangen. In 2023 is het aantal toegangen eerst nog toegenomen met 8 als gevolg van overgenomen werkzaamheden van ERB. De reductie bij IHG is daarnaast in 2023 minder gebleken dan beoogd als gevolg van het initiatief 'over statistieken heen te kunnen kijken'. Voor de resterende toegangen moet daarom een alternatief uitgewerkt worden waarvoor het Agile Team werkzaamheden uit dient te voeren. Beoogd is dat EBH het BSN niet meer opneemt in de analysetooling door te gaan maskeren, wat ontwikkelcapaciteit kost. Het voorgenomen doel is om eind 2024 terug te gaan naar zo'n 5 a 10 mensen met BSN toegang. Door de gewijzigde prioriteiten van het Agile team in relatie tot de

generieke verwerkingsstraat is onzeker of de stap om verdere BSN-reductie te realiseren haalbaar is in 2024. Mocht de reductie eind 2024 niet gerealiseerd zijn, zal een alternatief uitgewerkt worden. Voorzien is daarbij echter dat dit ook geen grotere reductie meer zal opleveren.

Reductie BIM

Het aantal gerapporteerde BSN-toegangen van BIM is gestegen van 21 in 2023 naar 104 in 2024. Deze toename wordt verklaard door de toegenomen zorgvuldigheid van de inventarisatie in 2024. In 2023 was al bekend dat er – door een incompleet beeld van het proceslandschap binnen de divisie – geen totaalbeeld van alle BSN-toegangen verkregen kon worden, waardoor het gerapporteerde aantal BSN-toegangen in 2023 dus lager was dan het werkelijke aantal. Dit incomplete beeld is nu gecorrigeerd. Er wordt ingeschat dat er geen grote verschuivingen zijn geweest tussen 2023 en 2024.

Inhoudelijk: de 104 BSN-toegangen zijn allen toe te schrijven aan bedrijfsvoeringsprocessen of ondersteunende diensten. Zie hierbeneden een overzicht per organisatieonderdeel of categorie:

- Personeel en organisatie (sector BPO): 10 toegangen
- Control & bedrijfsadministraties (sector BCB): 37 toegangen
- Functioneel beheer bedrijfsadministratiesysteem (BBM): 14 toegangen
- Beheer overige IT-systemen (team BTS): 43 toegangen

102 van de BSN-toegangen zijn standaard noodzakelijk voor de uitvoering van de taken van de betreffende medewerkers. Bij 2 BSN-toegangen is een mogelijkheid gevonden om de kerntaken te vervullen zonder deze toegangen.

Opmerking 1: voor deze meting is ervan uitgegaan dat één medewerker meerdere toegangen kan hebben als deze bijvoorbeeld meerdere taken heeft en/of via meerdere systemen of wegen toegang heeft tot BSN. Dit komt bij beheerders van (IT)-systemen veelvuldig voor.

Opmerking 2: bij beheerders van overige IT-systemen (bijvoorbeeld fileshares, communicatiesystemen, back-ups etc.) is het niet praktisch gebleken een onderscheid te maken tussen categorieën 1 (BSN eigen personeel) en 4 (BSN voor statistisch proces), omdat de door dit team beheerde diensten beide categorieën overlappen. Ook is het niet vast te stellen welke bronnen daadwerkelijk BSN bevatten, zonder ze allen door te nemen – wat buiten de primaire doelbinding van beheer valt. Omdat het doel van deze toegangen niet primair van statistische aard is, worden deze toegangen onder categorie 1 opgenomen.

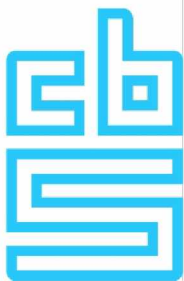
BSN beperking door verbetertrajecten en revisies per divisie

CBS breed zijn er 491 BSN toegangen nodig. 235 toegangen zijn tijdelijk nodig omdat voor deze processen al acties zijn gestart of ingepland zijn, zoals een revisie of een verbetertraject. Hieronder een overzicht per divisie en de verwachte opbrengst na 1 jaar en na afloop van het verbetertraject of divisie.

Tabel 2. Verwachte BSN reductie, aantal toegangen na 1 jaar en na afloop verbetertraject/revisie

Divisie	Soort actie	Aantal	Na 1 jaar	Na afloop
Totaal		235	102 (-133)	43 (- 192)
SER	Revisies:	28	16 (- 12)	2 (- 26)
	- Integrale Inkomens- en Vermogens Statistiek			
	- Motorvoertuigen			
	Naar aanleiding van 26 verbetertrajecten	125	56 (- 69)	11 (- 114)

EBN	Naar aanleiding van verbetertrajecten			
	- Afbouw toegang EHO	44	20 (-24)	20 (-24)
	- KIO	1	0 (-1)	0 (-1)
	- IHG	35	10 (- 25)	10 (-25)
BIM	Functioneel beheer van Afas (BBM) zijn 2 BSN-toegangen geïdentificeerd die niet strikt noodzakelijk zijn. Deze zullen in 2024 worden gestopt	2	0 (-2)	0 (-2)

BSN toegangen waarvoor geen werkbaar alternatief is

CBS breed zijn er 55 BSN toegangen waarvoor aangegeven is dat er (nog) geen technische alternatieven zijn, of waar vermindering van BSN toegangen buitenproportionele inspanningen vereisen. Hieronder een overzicht met een toelichting per proces.

Tabel 3. Impactanalyse BSN toegangen waarvoor (nog) geen technisch alternatief is

Divisie	Impactanalyse	Aantal BSN
Totaal		55
DRI	<u>Stoppen project Kwaliteit Basisregistratie</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data. Het project Kwaliteit Basisregistratie is een doorlopend project waar daadwerkelijk BSN nummers nodig zijn (in dit project wordt o.a. nagegaan of de gegevens uit het BRP overeenkomen met gegevens uit het BAG).	5
	<u>Stoppen doodsoorzaken statistiek</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data. Voor Doodsoorzaken geldt al een zeer strikt beveiligingsbeleid. Medewerkers die de formulieren verwerken (handmatig) werken altijd vanuit kantoor en hebben een geheimhoudingsverklaring moeten tekenen. Ook worden binnen gekomen formulieren in vergrendelde bakken opgeslagen. Hierin valt geen verdere reductie te behalen.	5
	<u>Geen BSN gegevens in DSS bestanden</u> - Niet proportioneel Team DSS Regelt de opslag en vindbaarheid van CBS data en de beschikbaarstelling van data aan interne statistische gebruikers en levert soortgelijke diensten voor externe partijen. Functioneel beheerders (FB) kunnen in de datasets BSN inzien als het meegeleverd word door de bronhouders (wat tegen het beleid van het CBS is). Toegang tot een dataset van een FB moet expliciet worden verleend door een statistisch team en alles wordt gelogd. Gezien de zeer kleine kans dat er binnen DSS door een FB inzicht verkregen kan worden in BSN data, en het geringe aantal FB, wordt geadviseerd om niks te wijzigen in de bestaande processen.	4
	<u>Beleidsinformatie Jeugdhulp</u> : voor verdere afbouw zijn extra functionaliteiten nodig in het Design van Beleidsinformatie Jeugdhulp. DRI zet nu in op verprinnen in het verdere proces ipv het afschermen van gegevens aan de poort.	6
SER	<u>SAL: (careers of doctorate holders)</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data. Omdat er geen centrale registratie van gepromoveerden bestaat, wordt deze informatie (met BSN) opgevraagd bij universiteiten. SAL en DRI werken momenteel samen om te onderzoeken of het mogelijk is om dit proces aan te passen door middel van een zogenaamd aanwasbestand.	4
	<u>SES: (bijstandsdebiteuren – en fraudestatistiek, bijstandsuitkeringenstatistiek, re-integratie door gemeenten, statistiek Wet Inburgering)</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data (en vertraging statistiek) Met gemeenten moet op recordniveau gecommuniceerd kunnen worden om de kwaliteit te kunnen waarborgen. Daarbij wordt BSN gebruikt. Afschermen BSN betekent	11

	herbouw van het verwerkingssysteem waarbij analyse plaatsvindt op ver(p)rinde data, maar waarbij zonder menselijke tussenkomst ook op bsn-niveau probleemgevallen terug kunnen worden gekoppeld naar gemeenten. Voorwaarde is verder dat leveringen van gemeenten vrijwel altijd technisch ok moeten zijn, want anders blijft snelle toegang tot BSN nodig wil er geen vertraging optreden.	
	<u>SES (baselines centrale bestandskoppeling) - Noodzakelijk voor het vervolg van het statistisch proces (verrinnen)</u> Een deel van de werkzaamheden van de Centrale Bestandskoppeling kan automatisch verrind worden. Een ander deel niet (vooral ASD en RA).	6
	<u>SES (Caribisch Nederland: banen en lonen) - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data</u> Het betreft een SEDULA nummer van Caribisch Nederland. SEDULA is een combinatie van geboortedatum + eilandnummer, wordt wel als BSN beschouwd. Toegang is nodig om geslacht te kunnen imputeren alvorens te verrinnen. Nu is er geen andere optie voorhanden.	2
	<u>SLO (eigendom van woningen) - IT-beperkingen en kosten</u> Het doen van een investering in het proces, waarbij er verrind wordt aan de poort. Dat betekent een automatiseringstraject met het programmeren van het proces in R.	11
	<u>SQS (onderwijsachterstandenindicator PO) - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data</u> De BSN-toegang is nodig om het koppelresultaat van een kleine steekproef die essentieel is voor de risico-indicatoren onderwijsachterstanden te maximaliseren. Het gaat hierbij specifiek om toegang tot namen, adressen en geboortedatums. SER ziet geen mogelijkheden om hetzelfde koppelresultaat te krijgen zonder toegang tot deze data. Duur van toegang zou beperkt kunnen worden door de betreffende onderzoeker alleen gedurende het onderzoek rechten te geven op deze informatie. Dat zou betekenen dat er eens in de drie jaar twee maanden toegang moet worden verleend aan een onderzoeker.	1